

Motorni razvoj deteta

- Pojam „Motorika,, : neuro – mišićni sklop kao struktura i aktivnost mišića kao specifična funkcija te strukture, određene je nivoom sazrevanja i nivoom napetosti mišića
- Motorna aktivnost je radnja kojom se vrši pokretanje tela u prostoru, izvršilac je refleksnih, voljnih, lokomotornih, manipulativnih aktivnosti
- Pokret je elementarni vid svake motorne aktivnosti

- Prvi pokreti u 12.nedelji fetalnog života – formirane prva mišićne ploče i mišićna vretena
- Nakon rođenja refleksni pokreti – spontani, nesvesni, pojedinačni, bez kontrole i koordinacije CNS-a
- Ovi pokreti su inicirani dražima iz unutrašnje ili spoljašnje sredine, pokreće se celo telo, pokret je masovan, neusmeren i neprikladan
- Motorni razvoj pokazuje stepen sazrevanja centralnog nervnog sistema i deli se na četiri trimenona u prvoj godini

Prvi trimenon

- Primitivni refleksi, novorođenče okreće glavu levo, desno, drži ruke savijene bočno pored tela, šake stisnute u pesnice, karlica odignuta od podloge
- Na kraju drugog meseca na kratko podiže glavu, karlicu spušta ka podlozi, a težinu tela pomera ka grudnoj kosti
- Na kraju trećeg meseca počinje da se uspravlja, voljno podiže glavu i okreće je ka izvoru stimulacije
- Kada leži na leđima, drži ruke pravo ispred sebe i gleda u njih, igra se rukama i prstima, može da prinese šaku ili predmet do usta

Drugi trimenon

- U četvrtom mesecu ravnoteža bolja, može da se okrene sa leđnog položaja na stranu, pokušava da se okrene; težina tela je na trbuhu; oslonac je lakat-karlica, mogućnost pokreta odgovara nivou potreba, izvodi pokrete iz velikih zglobova – upoznavanje svog tela i delova tela (igra se sa rukama i nogama); razvoj vidnih i čulnih analizatora – odgovor na spoljašnje draži
- U petom mesecu leži sigurno na trbuhu, pruža ruke napred, sedi uz pridržavanje
- U šestom mesecu se oslanja otvorene šake, glasno se smeje, hvata sa obe šake, sedi bez pridržavanja
- Na kraju šestog meseca kukovi su potpuno razvijeni
- U petom i šestom mesecu voljni pokreti određenog cilja – želja za promenom položaja tela – okretanje u ležećem položaju

Treći trimenon

- U sedmom mesecu okreće se sa leđa na trbuh i obrnuto, igra se sa svojim stopalima i stavlja ih u usta
- U osmom mesecu oslonac je na šake i kolena, sedi stabilno i samostalno, može da stoji uz pridržavanje
- U devetom mesecu otkriva mogućnost kretanja napred - puzanje; daje prvenstvo korišćenju jedne ruke, može da stavi i izvadi cuclu iz usta
- Ovladavanje vizue – motornom kontrolom
- Razvoj krupne i fine motorike – hvatanje igračka sa obe ruke, veća veličina

Četvrti trimenon

- U desetom mesecu iz pužećeg položaja dolazi do sedenja ukoso i do sedenja na boku što je preduslov za pravo sedenje
- Zauzima četvoronožni položaj i ljulja se napred-nazad
- Puzanjem dolazi do predmeta, podiže se u klečeći položaj i iz klečećeg u sedeći položaj
- U 11. mesecu dolazi u pravi sedeći položaj, a u 12. mesecu stoji samostalno i pravi prve korake
- Manipulativni poketi – hvatanje, bacanje, premeštanje, slaganje

Važni pokreti u prvoj godini

- Razvoj kretanja u leđnom položaju dovodi do sedenja
- Razvoj kretanja na trbuhu dovodi do puzanja
- Razvoj kretanja u stranu dovodi do hodanja
- Razvoj pokreta od glave ka donjim ekstremitetima – stajanje, hodanje
- Sa 18.meseci – hodanje uz stepenice, nosi i premešta predmete, šutira loptu, sedi na stolici
- Hvatanje predmeta vrhovima prstiju

Posle prve godine

- Gubi se senzomotorni spreg – prva faza mišljenja – slobodna kretanja
- U drugoj godini korak je stabilan, trči, može da pobegne, ide uz i niz stepenice sa obe noge na istom stepeniku i pridržava se uz zid, dobro pije iz čaše i drži je u jednoj ruci, kontroliše sfinktere
- U trećoj godini vozi tricikl koristeći pedale, hoda unazad, može samo da se svuče, opere ruke, samostalno se hrani
- Osnovni prirodni oblici kretanja – naglo zaustavljanje, trčanje sa promenom pravca, skakanje na obe noge, šara olovkom

- Treća godina – opipavanje, cepanje, bacanje, premeštanje, imitiranje pokreta – uvođenje pokretnih igara
- U četvrtoj godini može da ide uz i niz stepenice, a da ne staje na isti stepenik sa obe noge i da se ne drži; uspešno seče slike makazama, zna da skače (u vis, u dalj), baca loptu preko glave
- U petoj i šestoj godini vešto trči i igra se u isto vreme, dobro skače, ume da se umije bez kvašenja odeće, samo oblači odeću, može da napise svoje ime

Kraj boravka u vrtiću

- Nauče vežbe za opšti razvoj mišićnih grupa, za preciznost, usklađenost pokreta sa ritmom, tempom, karakterom muzike
- Voljna i svesna motorika
- Sistematsko vežbanje
- Diferencijacija tonusa i čistih pokreta na krajevima gornjih ekstremiteta – fina motorika – precizni manipulativni pokreti
- Organizovanost psihomotorike je povezano sa razvojem psihosocijalnog života – razvoj fine motorike je povezano sa razvojem govora, inteligencije, mišljenja, učenja, osećanja

NAPOMENE

- Razvoj svih bilo da su izazvani senzornim dražima ili kinestetičkim osećajima kod sve dece se odvija približno istim redosledom, ali je brzina učenja različita
- Svako dete je jedinka za sebe – uslovljenost sa genetskim kodom i sredinskim faktorima
- Pojavljivanje pokreta i njegove sposobnosti je osnova za uvid, dijagnostikovanje pokreta i utvrđivanje stepena razvoja u skladu sa uzrastom
- Davanje aktivnosti kojima je dete doraslo svojim sposobnostima i funkcionalnim razvojem